

«Παρατηρητήριο Αναδιάρθρωσης και Προσαρμοστικότητας των Επιχειρήσεων και των Εργαζομένων της Δυτικής Αθήνας στις απαιτήσεις του Διεθνούς Ανταγωνισμού, τις παραγωγικές και τεχνολογικές εξελίξεις και τις σύγχρονες αναπτυξιακές απαιτήσεις, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ Αττικής»

Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

© ΑΣΔΑ, 2021

Αναφορά Δημιουργού 4.0 Διεθνές (CC BY 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.el>

Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στον χώρο εργασίας μέσω της τεχνολογίας απασχολεί σοβαρά τόσο τους εργοδότες, όσο και τους εργαζόμενους. Επίσης, έχει απασχολήσει αρκετά και την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ), η οποία μέσα από τις αποφάσεις και τις γνωμοδοτήσεις της έχει δώσει σαφείς κατευθύνσεις στο ζήτημα αυτό. Η καλπάζουσα τεχνολογική ανάπτυξη θέτει σημαντικά ζητήματα στην ποσότητα, το είδος, την ταχύτητα και τον εν γένει τρόπο επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων. Είναι γεγονός ότι η τεχνολογία είναι τουλάχιστον ένα βήμα μπροστά από την νομοθεσία. Ωστόσο, το θέμα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων μέσω της τεχνολογίας αντιμετωπίζεται σε ικανοποιητικό βαθμό από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία εφαρμόζει την νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων υπό το πρίσμα των νέων τεχνολογιών.

Αρχικά, πρέπει να τονίσουμε ότι το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων του εργαζόμενου και κάθε φυσικού προσώπου είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο και ως εκ τούτου είναι θεμελιώδες. Ωστόσο, κανένα θεμελιώδες δικαίωμα δεν είναι απόλυτο, καθώς στις εργασιακές σχέσεις εμπλέκονται και θεμελιώδη δικαιώματα του εργοδότη, που αφορούν στην προστασία της περιουσίας του, την προστασία της σωματικής του ακεραιότητας, αλλά και την προστασία της περιουσίας και της σωματικής ακεραιότητας των λοιπών εργαζόμενων στην επιχείρησή του, αλλά και των πελατών, που εισέρχονται στους χώρους της. Πως, όμως, είναι δυνατόν στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων του εργαζόμενου από τον εργοδότη να εμπλέκονται τα θεμελιώδη δικαιώματά του για την προστασία της σωματικής του ακεραιότητας και της περιουσίας του ;

Σε αυτό το άρθρο θα δώσουμε τις απαντήσεις σχετικά με την εγκατάσταση και χρήση συστημάτων βιντεοεπιτηρήσεως από τον εργοδότη στον χώρο εργασίας, όπως είναι το κλειστό κύκλωμα τηλεοράσεως. Η εικόνα του φυσικού προσώπου και εν προκειμένω του εργαζόμενου αποτελεί προσωπικό δεδομένο του. Οι κάμερες και το καταγραφικό σύστημα, στο οποίο αποθηκεύονται οι εικόνες και τα βίντεο, αποτελούν μέσα αυτοματοποιημένης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων,

σύμφωνα με τον νόμο. Ο εργοδότης, ο οποίος τοποθετεί σύστημα βιντεοεπιτηρήσεως στην επιχείρησή του, έχει την ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας, διότι καθορίζει τον τρόπο και τον σκοπό επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, που συλλέγονται μέσω του συστήματος αυτού. Ο δε νόμος θέτει συγκεκριμένες προϋποθέσεις για την νόμιμη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων με αυτοματοποιημένα μέσα από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει δώσει σαφείς κατευθύνσεις, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον νόμο.

Ως συστήματα βιντεοεπιτηρήσεως, στα οποία περιλαμβάνονται ιδίως τα κλειστά κυκλώματα τηλεοράσεως, ορίζονται τα συστήματα που είναι μόνιμα εγκατεστημένα σε ένα χώρο, λειτουργούν συνεχώς ή σε τακτά χρονικά διαστήματα και έχουν τη δυνατότητα λήψης ή/και μεταδόσεως σήματος εικόνας ή/και ήχου από τον χώρο αυτό προς έναν περιορισμένο αριθμό οθονών προβολής ή/και μηχανημάτων καταγραφής. Η εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτηρήσεως επιτρέπεται για τον σκοπό προστασίας προσώπων και αγαθών σε χώρους εργασίας υπό συγκεκριμένους όρους. Στο σημείο αυτό εμπλέκονται τα θεμελιώδη δικαιώματα του εργοδότη περί προστασίας της περιουσίας του και της σωματικής ακεραιότητάς του, καθώς και της σωματικής ακεραιότητας των εργαζόμενων και πελατών, που εισέρχονται στους χώρους της επιχείρησης. Ένα σύστημα βιντεοεπιτηρήσεως εγκαθίσταται για την διαφύλαξη των ανωτέρω θεμελιωδών δικαιωμάτων, ωστόσο η λειτουργία του έχει ως αποτέλεσμα την καταγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και συγκεκριμένα εικόνων και βίντεο των εργαζόμενων. Για τον λόγο αυτό, η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των εργαζόμενων πρέπει να γίνεται στον μικρότερο δυνατό βαθμό. Το δε σύστημα δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για την επιτήρηση των εργαζομένων εντός των χώρων αυτών, ούτε για την αξιολόγησή τους ως προς την εργασία τους.

Σε έναν τυπικό χώρο γραφείων επιχείρησης, η βιντεοεπιτήρηση πρέπει να περιορίζεται στους ακόλουθους χώρους:

- Στην είσοδο – έξοδο, χωρίς να επιτηρούνται συγκεκριμένες αίθουσες γραφείων ή διάδρομοι.
- Σε ταμεία ή χώρους με χρηματοκιβώτια, ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό κλπ., υπό τον όρο ότι οι κάμερες εστιάζουν στο αγαθό που προστατεύουν κι όχι στους χώρους των εργαζόμενων.
- Σε χώρους που ενέχουν υψηλό κίνδυνο για παραβίαση ή ατύχημα (π.χ. παράθυρα, μπαλκονόπορτες κ.λπ.), υπό τον όρο ότι οι κάμερες εστιάζουν αποκλειστικά στο σημείο κινδύνου, χωρίς να καταγράφουν τους εργαζόμενους.

Δεν επιτρέπονται τα ακόλουθα:

- Δεν επιτρέπεται η λήψη εικόνας από παράπλευρες οδούς ή/και πεζοδρόμια, ούτε από εισόδους ή εσωτερικό γειτονικών κτιρίων.
- Δεν επιτρέπεται η λήψη εικόνας σε χώρους όπου προσβάλλεται ο σκληρός πυρήνας του δικαιώματος στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, όπως χώροι και προθάλαμοι τουαλετών, αποδυτήρια και λουτρά προσωπικού κ.λπ.
- Δεν επιτρέπεται η καταγραφή ήχου.
- Δεν επιτρέπεται η χρήση καμερών με δυνατότητα στρέψεως και εστίασεως (zoom).
- Δεν επιτρέπεται η επιτήρηση των εργαζομένων (για παράδειγμα, δεν επιτρέπεται η επιτήρηση γραφείων ή διαδρόμων, δεν επιτρέπεται η αξιολόγηση της αποδοτικότητας των εργαζομένων).

Ένα πολύ βασικό ζήτημα είναι η πλήρης ενημέρωση των εργαζόμενων από τον εργοδότη ότι εισέρχονται σε χώρο επιτηρούμενο από κάμερες. Η ενημέρωση αυτή πρέπει να γίνεται σε δύο επίπεδα. Οι πληροφορίες πρώτου επιπέδου αφορούν στην τοποθέτηση ευδιάκριτων ενημερωτικών πινακίδων στα σημεία εισόδου της επιχειρήσεως. Οι πληροφορίες δευτέρου επιπέδου αφορούν σε

αναλυτική ενημέρωση για όλα τα χαρακτηριστικά της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων μέσω του συστήματος βιντεοεπιτηρήσεως.

Αναλυτικότερα, σε πρώτο επίπεδο απαιτούνται προειδοποιητικές πινακίδες, στις οποίες αναφέρονται τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας. Οι πινακίδες πρέπει να τοποθετούνται έτσι ώστε να είναι ευδιάκριτες από όλα τα πιθανά σημεία εισόδου στον επιτηρούμενο χώρο.

Οι πινακίδες αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν τις ακόλουθες υποχρεωτικές πληροφορίες πρώτου επιπέδου:

- Σκοπός της επεξεργασίας
- Ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας ή/και του εκπροσώπου του
- Αναφορά στα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων
- Παραπομπή στην αναλυτική ενημέρωση (2^ο επίπεδο ενημέρωσης). Συστήνεται η χρήση συνδέσμου σε ιστοσελίδα (με URL ή QR). Αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν διαθέτει ιστοσελίδα, οφείλει να παραπέμψει στον χώρο όπου τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να βρουν την αναλυτική ενημέρωση.
- Αναφορά των στοιχείων επικοινωνίας του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (DPO), στις περιπτώσεις για τις οποίες έχει ορισθεί.

Όσον αφορά στις πληροφορίες του δεύτερου επιπέδου, αυτές πρέπει να αναρτώνται σε χώρο με εύκολη πρόσβαση για τα υποκείμενα των δεδομένων. Επίσης, εάν η επιχείρηση διαθέτει ιστοσελίδα, ο εργοδότης μπορεί να αναρτήσει εκεί το αναλυτικό ενημερωτικό έντυπο. Ωστόσο, πρέπει να υπάρχει οπωσδήποτε και μη ηλεκτρονική ενημέρωση, έντυπο αναρτημένο στον χώρο της επιχείρησης, για όσα πρόσωπα δεν έχουν άμεση ηλεκτρονική πρόσβαση. Στο επίπεδο αυτό απαιτείται αναλυτική ενημέρωση για όλα τα χαρακτηριστικά της επεξεργασίας. Συγκεκριμένα, εκτός από τις πληροφορίες του πρώτου επιπέδου,

οι οποίες πρέπει να παρουσιάζονται αναλυτικότερα, απαιτείται στην ενημέρωση να περιλαμβάνονται τα εξής:

- Η πλήρης ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας και, εφόσον υπάρχει, του εκπροσώπου του υπευθύνου επεξεργασίας.
- Τα στοιχεία επικοινωνίας του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, εφόσον έχει ορισθεί.
- Ο σκοπός της επεξεργασίας καθώς και η νομική βάση για την επεξεργασία. Στις περιπτώσεις στις οποίες η επεξεργασία διαφοροποιείται από τις τυπικές, απαιτείται αναλυτική εξειδίκευση του σκοπού της επεξεργασίας. Τυπικές δραστηριότητες επεξεργασίας αποτελούν ιδίως αυτές οι οποίες προσδιορίζονται στην οδηγία 1/2011 της Αρχής.
- Τα έννομα συμφέροντα που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, όταν η επεξεργασία βασίζεται στο άρθρο 6 παρ. 1 στ' του ΓΚΠΔ, όπως συμβαίνει στην πλειονότητα των περιπτώσεων.
- Τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ. και άρθρο 9 της οδηγίας 1/2011). Σε αυτούς περιλαμβάνονται και οι κατηγορίες/ιδιότητες των προσώπων που χειρίζονται το σύστημα.
- Πληροφορίες για τη διαβίβαση δεδομένων σε χώρα εκτός ΕΕ, εφόσον αυτό συμβαίνει.
- Το χρονικό διάστημα για το οποίο αποθηκεύονται τα δεδομένα.
- Ο τρόπος με τον οποίο το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματά του τα οποία απορρέουν από τη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, προσδιορίζοντας ποια δικαιώματα εφαρμόζονται. Επισημαίνεται ότι στις τυπικές περιπτώσεις συστημάτων βιντεοεπιτήρησης εφαρμόζονται τα δικαιώματα πρόσβασης, περιορισμού,

εναντίωσης και διαγραφής, ενώ σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να εφαρμόζονται και τα λοιπά δικαιώματα.

- Ενημέρωση για το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή και για τα στοιχεία της εποπτικής Αρχής.

Το καταγραφικό σύστημα είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει ρύθμιση για την αυτόματη διαγραφή των αποθηκευμένων αρχείων εικόνας το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την λήψη τους. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την περίπτωση συμβάντος (π.χ. κλοπή, ληστεία, ξυλοδαρμός) σε βάρος της επιχειρήσεως ή των αγαθών της ή του ίδιου του εργοδότη, ώστε να εξάγονται τα αρχεία εικόνας από το σύστημα και να τηρούνται σε ιδιαίτερο αρχείο για τριάντα (30) ημέρες. Εάν το συμβάν αφορά σε τρίτον (εργαζόμενο, πελάτη κλπ.), η τήρηση των εικόνων σε ιδιαίτερο αρχείο θα γίνεται για τρεις (3) μήνες.

Ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για το απόρρητο και την ασφάλεια των δεδομένων εικόνας, που τηρούνται από το σύστημα βιντεοεπιτηρήσεως, καθώς και για την προστασία τους από κάθε μορφή αθέμιτης επεξεργασίας, για όλο το διάστημα κατά το οποίο τηρούνται τα δεδομένα. Ειδικότερα, ο εργοδότης οφείλει να μεριμνά για:

- την ασφάλεια του καταγεγραμμένου υλικού και την αποφυγή διαδόσεώς του σε μη νόμιμους αποδέκτες,
- τον έλεγχο της προσβάσεως στον κεντρικό χώρο ελέγχου και τον χώρο αποθηκεύσεως του καταγεγραμμένου υλικού και σε τυχόν σύστημα επεξεργασίας (σε επίπεδο υλικού και λογισμικού),
- την αποφυγή αλόγιστης χρήσεως οθονών προβολής,
- την ασφαλή διαβίβαση των καταγεγραμμένων συμβάντων στους νόμιμους αποδέκτες και την αποφυγή διαδόσεως του υλικού σε μη νόμιμους αποδέκτες,

- την κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού του για το χειρισμό του συστήματος βιντεοεπιτηρήσεως,
- την πρόσβαση στο σύστημα βιντεοεπιτηρήσεως αποκλειστικά σε εξουσιοδοτημένο προσωπικό,
- την επιλογή διαδικασιών και προϊόντων που υποστηρίζουν την προστασία προσωπικών δεδομένων. Ενδεικτικά, ο εργοδότης οφείλει να εξετάσει την χρήση συσκευών λήψης εικόνων με δυνατότητα αποκρύψεως περιοχών (μάσκας), την αποθήκευση του υλικού σε κρυπτογραφημένη μορφή, την ψηφιακή πιστοποίηση (υπογραφή) του διαβιβαζόμενου υλικού,
- την διενέργεια εκτιμήσεως αντικτύπου.

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει δημιουργήσει χρήσιμα υποδείγματα ενημερωτικών πινακίδων (ενημέρωση πρώτου επιπέδου), καθώς και υπόδειγμα εντύπου πλήρους ενημερώσεως (ενημέρωση δευτέρου επιπέδου). Μπορείτε να κατεβάσετε τα αρχεία αυτά, πατώντας [εδώ](#).

Ο ανωτέρω σύνδεσμος περιλαμβάνει τα ακόλουθα αρχεία:

I. Υποδείγματα ενημερωτικών πινακίδων πρώτου επιπέδου:

Με χρήση QR code:

- με αναφορά στοιχείων υπευθύνου προστασίας δεδομένων (doc - pdf)
- χωρίς αναφορά στοιχείων υπευθύνου προστασίας δεδομένων (doc – pdf)

Χωρίς QR code:

- με αναφορά στοιχείων υπευθύνου προστασίας δεδομένων (doc - pdf)
- χωρίς αναφορά στοιχείων υπευθύνου προστασίας δεδομένων (doc - pdf)

II. Υπόδειγμα ενημερωτικού κειμένου δευτέρου επιπέδου (doc)

